

Posudek oponenta na doktorskou práci

Jany Muhič Vobořilové

Mongolští nomádi: Zákazy a přírodní kultury. Tabuizované jevy a jejich jazykové vyjádření

FF UK Praha

Ústav etnologie

Obor: Etnologie

Vedoucí: Doc.PhDr.František Vrhel

Kandidátčina doktorská práce v rozsahu 120 stran, z toho tři strany bibliografie, se zabývá zejména aplikací kulturně-antropologického konceptu *tabu*, převzatého původně z polynéské jazykové a kulturní oblasti, na konkrétní každodenní svět a jednání současných mongolských pastevců. Toto není možno provést bez přijetí určitých lingvistických východisek a suficientní znalosti současné mluvené mongolštiny včetně její transkripce do latinky, jakož i bez konkrétní práce v terénu a „vytěžování“ informátorů, jejichž seznam v počtu jedenácti kandidátka uvádí na straně 117 – jedná se bez výjimky o příslušníky kmene Chalchů ze dvou různých lokalit.

Samotný výzkum se uskutečnil za autorčiných studijních pobytů v Mongolsku v létě roků 2002, 2004 a 2005, kdy kandidátka po nějakou dobu vždy s mongolskými pastevcí na jejich letních stanovištích žila a sdílela jejich úděl. Detailní znalost jejich života pak umožnila kandidátce proniknout do systému tabuových opisů, používaných v různých životních a sociálních situacích, které jsou ostatně typické pro všechny tradiční společnosti, nejen speciálně pro mongolskou.

Oponent bohužel nevládne mongolským jazykem a má jen zcela minimální terénní zkušenosti z této země, tudíž může zvážit jen obecná východiska a závěry, nikoli jejich konkrétní aplikaci v daném případě a doufá, že další z oponentů není tímto hendikepem, který je těžko během několika týdnů dohnat, postižen.

Práce poskytuje čtenáři zajímavý vhled do systému mongolské komunikace, metaforiky a tabuových opisů, jakož i do soustavy myšlení a hodnot tamních pastevců, často na míle vzdálených sémantickým polím našeho jazyka a kultury. Zvláště zajímavé jsou pro středoevropského čtenáře mongolské představy o emocích, např. o hněvu a jeho souvislosti s jedem (vizme ovšem i české „jsem z toho otrávený“).

Předložená doktorská disertační práce sice svým rozsahem, jakož i rozsahem bibliografie připomíná spíše nadprůměrnou práci diplomovou, je však velice invenční, promyšlená a zajímavá a doporučuji ji tímto plně k přijetí k obhajobě jakožto práce doktorské.

Z formálních nedostatků bych práci vytkl snad jen ryze ornamentální význam některých ilustračních fotografií, byť krásných a zdařilých, dále časté chybění údajů o nakladatelství v bibliografii (třetina všech citovaných knih), ve čtyřech případech (Borges, Goody, Rašid ad-Dín, Lakoff) chybí i údaj o místě vytištění, rovněž způsob citací časopiseckých článků není standardní.

Autorce nicméně přeji mnoho úspěchů do další odborné práce a mnoho štěstí při obhajobě.

V Praze, 20.5.2012

Př

Dr.

K